

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia. Lain tarkoituksena on panna täytäntöön kuljetettavista painelaitteista annettu parlamentin ja neuvoston direktiivi sekä siihen liittyvä vaarallisten aineiden sisämaakuljetuksista annetun parlamentin ja neuvoston direktiivin muuttamisesta annettu komission direktiivi.

Kuljetettavien painelaitteiden valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa, jälleenmyyjää, omistajaa ja käyttäjää koskevia velvoitteita täydennettäisiin. Lisäksi kuljetettavien painelaitteiden turvallisuuden varmis-

tamiseksi käytettäviä suojamenettelyitä muutettaisiin.

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden arviointeja suorittavien tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytyksiä ja muita tarkastuslaitosta koskevia säännöksiä muutettaisiin. Kuljetettavien painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointeja suorittavien tarkastuslaitosten tulisi osoittaa tarkastuslaitoksia koskevien edellytysten täyttämisen akkreditoinnilla.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2011.

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki (719/1994), jäljempänä *VAK-laki*, tuli voimaan vuonna 1994. Lakia on tämän jälkeen muutettu useita kertoja. Laissa säädetään vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä, rautatiellä ja muussa raideliikenteessä, ilma-aluksessa sekä kappaletavarana aluksessa. Lakia sovelletaan myös vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettäviin pakkauksiin ja säiliöihin. Lain tarkoituksena on ehkäistä ja torjua vahinkoa ja vaaraa, jota vaarallisten aineiden kuljetus saattaa aiheuttaa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle. Laissa ovat perussäännökset vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävistä pakkauksista ja säiliöistä sekä niitä markkinoille saattavien velvelli-

suuksista, pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden arviointeja suorittavista tarkastuslaitoksista.

Vaarallisten aineiden kuljetusta koskevaa lakia täydentävät kuljetusmuotokohtaiset ja eräät muut valtioneuvoston sekä liikenne- ja viestintäministeriön asetukset sekä Liikenteen turvallisuusviraston määräykset.

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävistä pakkauksista ja säiliöistä sekä tarkastuslaitoksista ja niiden tehtävistä säädetään VAK-lakia tarkemmin vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten, säiliöiden ja irtotavarakonttien vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (302/2001), jäljempänä *tarkastuslaitosasetus*. Kuljetettavien painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnista ja uudelleenarvioinnista säädetään kuljetettavista painelaitteista annetussa lii-

kenne- ja viestintäministeriön asetuksessa (393/2001), jäljempänä *LVM-asetus kuljetettavista painelaitteista*, ja lisäksi on kuljetettavista painelaitteista ja vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävistä paineella tyhjenettävistä tai täytettävistä säiliöistä annettu liikenneministeriön asetus (579/2000), jäljempänä *LVM-asetus paineella tyhjenettävistä tai täytettävistä säiliöistä*. Pakkausten ja säiliöiden teknisiä vaatimuksia koskevat säännökset ja määräykset ovat liikenne- ja viestintäministeriön asetuksissa sekä Liikenteen turvallisuusviraston määräyksissä.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 13 b §:n mukaan kuljetettavan painelaitteen markkinoillesaattajan on voitava osoittaa, että painelaite sekä sen suunnittelu ja valmistus täyttävät säädetyt vaatimukset. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo kaikkien kuljetettavien pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuutta. VAK-lain 16 ja 16 a §:ssä säädetään valvontaviranomaisen valvontakeinoista, kuten tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimuskeinoista. Lain 16 a §:ssä säädetään toimenpiteistä, joihin valvontaviranomainen voi ryhtyä, jos se havaitsee, että kuljetettava painelaite voi aiheuttaa vaaraa ihmisen terveydelle tai turvallisuudelle. Viranomaisen voi muun ohessa kieltää tällaisen painelaitteen valmistuksen ja kaupan pitämisen. Jos kuljetettavaan painelaitteeseen on perusteettomasti kiinnitetty vaatimustenmukaisuusmerkintä eikä laitetta saateta vaatimustenmukaiseksi, valvontaviranomainen voi ryhtyä laissa säädettyihin toimenpiteisiin. Viranomaisen voi esimerkiksi kieltää painelaitteen valmistuksen ja kaupan pitämisen.

VAK-lain 13 c §:ssä tarkoitetuilla tarkastuslaitoksilla on oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen edellytettäviä tehtäviä, jolla varmistetaan, että pakkaus ja säiliö täyttävät säädetyt ja määrätyt vaatimukset. Kuljetettaville painelaitteille edellytetään vaatimustenmukaisuuden arviointeja ja uudelleenarviointeja sen mukaan, onko kyse uudesta vai vanhasta laitteesta. Lisäksi niille suoritetaan määräaika- ja muita tarkastuksia.

Liikenne- ja viestintäministeriö on tunnustanut kaksi ilmoitettua laitosta ja yhden hyväksytyt laitoksen. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on puolestaan tunnustanut 15 tarkastuslaitosta. Tunnustamiset ovat määräaika-

livirasto on puolestaan tunnustanut 15 tarkastuslaitosta. Tunnustamiset ovat määräaika-

VAK-lain 13 e §:ssä säädetään tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksistä. Pääsääntöisesti tarkastuslaitoksen on oltava toiminnallisesti, kaupallisesti ja taloudellisesti riippumaton. Sillä on oltava tehtävien suorittamiseen tarvittava riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö sekä asianmukaiset toimitilat. Liikenne- ja viestintäministeriön, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Säteilyturvakeskuksen on kunkin valvottava niitä tarkastuslaitoksia, jotka ne ovat tunnustaneet. Liikenne- ja viestintäministeriölle kuuluva valvonta tapahtuu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston avustuksella.

VAK-lain 13 f §:ssä säädetään tarkastuslaitostehtävien suorittamisesta. Tarkastuslaitostehtävissä on kyse julkisista hallintotehtävistä, joten näitä tehtäviä suoritettaessa on sovellettava hyvää hallintoa turvaavia säännöksiä kuten eräin poikkeuksin hallintolakia (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja kielilakia (423/2003). Tarkastuslaitoksella on velvollisuus tarjota tarkastuslaitospalveluja tasapuolisesti toimialansa rajoissa kaikille palveluja tarvitseville. Tarkastuslaitostehtävät suoritetaan rikosoikeudellisella virkavastuulla, mistä on säännös VAK-laissa.

1.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomainen ja EU:n lainsäädäntö

Vaarallisten aineiden kuljetusta koskevat Euroopan unionin säännökset sekä kansainväliset sopimukset ja suositukset perustuvat Yhdistyneiden Kansakuntien Talous- ja Sosiaalivestoston mallisääntöihin. Kansainvälisissä kuljetusmuotokohtaisissa sopimuksissa ja suosituksissa sekä Euroopan unionin lainsäädännössä on otettu huomioon eri kuljetusmuodoista johtuvat erot.

Vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevat kansainväliset sopimukset

Vaarallisten aineiden kansainvälisiä tiekuljetuksia koskee vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista vuonna 1957 tehty eurooppalainen sopimus (SopS

23/1979), jäljempänä *ADR-sopimus*. Kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (COTIF) (SopS 52/2006) liite C sisältää vaarallisten aineiden kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevat yksityiskohtaiset ja laajat määräykset, jäljempänä *RID-määräykset*. Ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehty kansainvälinen yleissopimus, jäljempänä *SOLAS-yleissopimus*, tuli Suomessa voimaan vuonna 1981 (SopS 11/1981). Kansainvälisen merenkulkujärjestön vaarallisten aineiden kansainvälinen merenkulkualan kuljetussäännöstö, *IMDG-säännöstö*, otettiin vuoden 2004 alusta osaksi SOLAS-yleissopimusta. IMDG-säännöstö sisältää määräyksiä pakattujen vaarallisten aineiden kansainvälisestä kuljetuksesta aluksessa. Vaarallisten aineiden ilmakuljetuksia koskevat säännökset perustuvat Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen (SopS 11/1949) nojalla julkaisemiin teknisiin määräyksiin (*ICAO-TI*).

Vaarallisten aineiden sisämaan- ja ilmakuljetukset Euroopan unionissa

Vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksia koskee vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2008/68/EY), jäljempänä *VAK-direktiivi*. Direktiivi on luonteeltaan puiteellinen, ja sillä on saatettu vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksia koskevat kansainväliset sopimukset osaksi Euroopan unionin lainsäädäntöä. Direktiivin liitteessä I on viittaus ADR-sopimukseen ja liitteessä II rautatiekuljetuksia koskeviin RID-määräyksiin. VAK-direktiiviä on viimeksi muutettu komission direktiivillä 2010/61/EU.

VAK-direktiivin tarkoituksena on varmistaa vaarallisten aineiden tie-, rautatie- ja sisävesikuljetusten turvallisuus EU:n alueella.

Vaarallisten aineiden kaupallisessa ilmakuljetuksessa kuljetuksen suorittajaa koskevat teknisten sääntöjen ja hallinnollisten menettelyjen yhdenmukaistamisesta siviili-ilmailun alalla annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3922/91 liite III, jäljempänä *EU-OPS*.

Kuljetettavia painelaitteita koskeva uusi direktiivi

Parlamentti ja neuvosto ovat antaneet keuhalla 2010 direktiivin kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta (2010/35/EU), jäljempänä *kuljetettavista painelaitteista annettu direktiivi*. Direktiivi sisältää yksityiskohtaiset säännökset kuljetettavista painelaitteista. Säännöksillä varmistetaan painelaitteiden turvallisuus ja vapaa liikkuminen unionin alueella. Direktiiviä ei sovelleta Euroopan talousalueen ja kolmansien maiden välillä käytettäviin kuljetettaviin painelaitteisiin.

Direktiivissä saatetaan kuljetettavia painelaitteita koskevat säännökset ajan tasalle siten, että niissä huomioidaan kansainvälisissä vaarallisten aineiden sisämaankuljetuksia koskevissa määräyksissä tehdyt tarkastuslaitoksia ja vaatimustenmukaisuutta koskevat uudistukset sekä Euroopan yhteismarkkinoita koskevat säännökset.

Kuljetettavat painelaitteet, jotka täyttävät VAK-direktiivin tekniset vaatimukset ja joiden vaatimustenmukaisuus on arvioitu huomioiden kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin ja VAK-direktiivin vaatimukset, voidaan ottaa Euroopan talousalueella markkinoille ja kuljettaa. Vaatimustenmukaisuus osoitetaan edelleen pii-merkinnällä. Tällaiset kuljetettavat painelaitteet hyväksytään Euroopan talousalueella vastavuoroisesti, joten erillisiä kansallisia hyväksyntöjä ei tarvita. Tuotteita on valvottava markkinavalvonnan keinoin.

Direktiivissä määritellään talouden eri toimijoiden velvollisuudet. Talouden toimijat ovat ketjun eri vaiheissa vastuussa siitä, että kuljetettavat painelaitteet täyttävät niille asetetut turvallisuus- ja muut markkinoille saatamista koskevat vaatimukset.

Kuljetettaville painelaitteille on tehtävä VAK-direktiivin liitteiden ja kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaiset määräaika- ja erillistarkastukset sen varmistamiseksi, että painelaitteet täyttävät jatkuvasti turvallisuusvaatimukset.

VAK-direktiivin ja kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaisissa vaati-

mustenmukaisuuden arvioinneissa edellytetään tarkastuslaitoksia, joiden on täytettävä yksityiskohtaiset edellytykset. Jäsenvaltion on ilmoitettava tällaiset tarkastuslaitokset komissiolle. Ilmoittamisesta vastaava viranomainen on vastuussa ilmoitetun laitoksen valvonnasta riippumatta siitä, missä laitos harjoittaa toimintaansa.

Jäsenvaltioiden on saatettava kuljetettavista painelaitteista annettu direktiivi voimaan viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2011. Direktiivillä kumotaan nykyisin voimassa oleva kuljetettavia painelaitteita koskeva direktiivi.

2 Ehdotetut muutokset

3 §. Määritelmät. Pykälän 1 momenttiin otettaisiin kolme uutta määritelmää ja yhtä määritelmää muutettaisiin.

Momentin *10 kohta*an otettaisiin määritelmä kuljetettavista painelaitteista annetusta direktiivistä. Määritelmässä viitattaisiin kyseiseen direktiiviin. Nykyisin 10 kohdassa oleva kuljetettavan painelaitteen määritelmä otettaisiin *11 kohtaan*. Kuljetettavan painelaitteen määritelmässä viitattaisiin kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin vastaavaan määritelmään.

Kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä asetetaan erilaisille toimijoille velvoitteita, joten pykälän *1 momentin 12 kohta*an otettaisiin määritelmä talouden toimijasta. Talouden toimijoita olisivat kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitettavat kuljetettavan painelaitteen valmistaja, valtuutettu edustaja, maahantuojat, jälleenmyyjät, omistajat ja käyttäjät.

Momentin *13 kohdassa* määriteltäisiin EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetus viittaamalla tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annettuun parlamentin ja neuvoston asetukseen (EY) N:o 765/2008, jäljempänä *EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetus*.

13 b §. Talouden toimijan velvollisuudet. Pykälä koskee vain kuljetettavia painelaitteita, koska pykälän soveltamista ei ole valtioneuvoston asetuksella laajennettu koskemaan muita kuin kuljetettavia painelaitteita.

Pykälän *otsikko* muutettaisiin vastamaan paremmin pykälän sisältöä. Otsikossa ei enää puhuttaisi pakkauksen ja säiliön markkinoiljesaattajan velvollisuuksista, vaan talouden toimijan velvollisuuksista, mikä viittaisi kuljetettaviin painelaitteisiin. Talouden toimija määriteltäisiin 3 §:n 1 momentin 12 kohdassa.

Pykälän *1 momenttia* muutettaisiin siten, että kuljetettavan painelaitteen markkinoiljesaattajan olisi nykyisen osoittamisen sijasta varmistettava, että painelaite sekä sen suunnittelu ja valmistus täyttävät säädetyt ja määrättyt vaatimukset. Lisäksi jatkossa markkinoiljesaattajan olisi myös varmistettava, että painelaitetta koskevien asiakirjojen ylläpito- ja tallennusjärjestelmä täyttävät vaatimukset.

Pykälän *2 momentin 1 kohtaa* muutettaisiin. Sen mukaan myös sen, joka toimittaa kuljetettavan painelaitteen saataville jakelua tai käyttöä varten, olisi varmistettava säännösten ja määräystenmukaisuus.

Pykälään otettaisiin uusi *3 momentti*. Lain 3 §:n 1 momentin 12 kohdassa määriteltäväksi ehdotettuun talouden toimijaan sovellettaisiin, mitä kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 2 ja 5 luvussa säädetään talouden toimijan velvollisuuksista. Direktiivin 2 luvussa säädetään selkeästi eri talouden toimijoiden velvollisuuksista. Lisäksi 5 luvussa on joitakin velvollisuuksia. Direktiivissä tarkoitettavat omistajan velvollisuudet eivät kuitenkaan koskisi sitä, joka aikoo käyttää tai käyttää kuljetettavaa painelaitetta henkilökohtaisiin tarkoituksiinsa taikka vapaa-ajan tai urheilutoiminnassaan. Tällainen kuljetettava painelaite on tyypillisesti nestekaasupullo, joka on hankittu vähittäismyynnistä. Tämä lievennys ei luonnollisestikaan koskisi kuljetettavan painelaitteen täyttämistä, kuljetukseen liittyvää tilapäistä säilytystä, tyhjentämistä tai uudelleen täyttämistä suorittavia yrityksiä.

Valtuussäännöksiä sisältävät nykyiset 3 ja 4 momentit muutettaisiin ja yhdistettäisiin *4 momentiksi*. Momentissa olisi valtuussäännökset asetuksen antamiseen valtioneuvostolle sekä liikenne- ja viestintäministeriölle. Nykyinen 3 momentti siirtyisi asiallisesti lähes sellaisenaan 4 momenttiin. Valtioneuvoston asetuksessa ei kuitenkaan enää olisi kyse tarkemmista säännöksistä. Nykyisessä 4

momentissa olevaa valtuussäännöstä supistettaisiin siten, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää 1 ja 2 momentissa olevat velvollisuudet sovellettaviksi vain alus- ja ilmakuljetuksiin tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin, mutta ei enää muihin pakkauksiin ja säiliöihin.

13 c §. *Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät.* Pykälän 1 momentin rakennetta selkeytettäisiin niin, että tarkastuslaitoksen tehtävät lueteltaisiin ja täsmennettäisiin niin, että tarkastuslaitos voisi suorittaa myös paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvien laatujärjestelmien arvioinnit ja hyväksynnit sekä niihin liittyvän valvonnan.

Lisäksi 2 momenttiin lisättäisiin valtuussäännös säätää valtioneuvoston asetuksella tarkastuslaitosten yhteistyöstä. Tämän valtuussäännöksen nojalla säädettäisiin kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 20 artiklan 4 kohdan ja 29 artiklan mukaisesta ilmoitetun laitoksen yhteistyöstä. Direktiivin mukaan ilmoitetun laitoksen on osallistuttava asiaankuuluviin standardointitoimiin ja ilmoitettujen laitosten koordinaatiryhmän toimiin tai sen on varmistettava, että sen avainhenkilöstö saa koordinaatitöyöstä tiedon. Ilmoitetun laitoksen on sovellettava ohjeena koordinaatitöyön tuloksia.

13 d §. *Tarkastuslaitosten tunnustaminen.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin. Nykyisin momentissa säädetään siitä, mitkä viranomaiset voivat tunnustaa pykälässä tarkoitettuja tarkastuslaitoksia ja tarkastuslaitosasetuksessa säädetään tarkemmin pykälässä mainittujen viranomaisten tehtävänjaosta. Jatkossa tehtävänjaosta säädettäisiin tässä momentissa.

Nykyisin liikenne- ja viestintäministeriö tunnustaa sellaiset tarkastuslaitokset, jotka ilmoitetaan Euroopan komissiolle (ilmoitetut laitokset ja hyväksytyt laitokset). Jatkossa ministeriö ei enää tunnustaisi mitään tarkastuslaitoksia. Ministeriön tunnustamistehtävät siirrettäisiin Liikenteen turvallisuusvirastolle. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Säteilyturvallisuuskeskuksen tunnustamistehtävät säilyisivät nykyisellään.

Tunnustamisen määräaikaaisuutta koskeva säännös poistettaisiin momentista, mutta lain 13 g §:n 1 momenttiin otettaisiin säännös, jonka mukaan tarkastuslaitoksen tunnusta-

neen viranomaisen olisi valvonnassaan vähintään viiden vuoden väliajoin tarkastettava, että tarkastuslaitos täyttää tarkastuslaitoksen tunnustamiselle säädetyt edellytykset.

Lakiin otettaisiin voimaantulosäännös, jonka mukaan 1 momentti tulisi voimaan vuoden 2012 alusta, joten ministeriön suorittamat tunnustamistehtävät siirtyisivät Liikenteen turvallisuusvirastolle vasta vuoden 2012 alusta.

13 e §. *Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset.* Pykälän 1 momenttia täsmennettäisiin siten, että tarkastuslaitoksen olisi täytettävä standardin SFS-EN-ISO/IEC 17020:2004 tai sitä uudemmassa standardissa asetetut edellytykset. Tarkastuslaitoksen riippumattomuuteen, sen henkilöstön pätevyyteen ja sen eräisiin muihin vaatimuksiin sovellettaisiin standardin vaatimuksia. Lisäksi pykälän 1 momentissa olisi standardia täsmennävä luettelo tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksistä. Tämän momentin edellytykset koskisivat kaikkia tarkastuslaitostyyppisiä VAK-tarkastuslaitokset ja VAK-määräaikaistarkastusten laitokset mukaan lukien.

Tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytykset perustuvat ADR-sopimuksen liitteen A ja RID-määräysten liitteen kohdan 1.8.6.8 sekä kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 20 artiklan vaatimuksiin.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin akkreditointivaatimus tarkastuslaitoksille, jotka suorittavat kuljetettavien painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointeja, uudelleenarviointeja tai tarkastuksia. Näiden tarkastuslaitosten tulisi olla Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikön akkreditoimia 1 momentissa mainitun standardin mukaiseksi A tai B tyyppin tarkastuslaitokseksi.

Akkreditointivaatimus perustuu ADR-sopimuksen liitteen A ja RID-määräysten liitteen kohdan 1.8.6.8 sekä kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 21 artiklan 2 kohdan d alakohtaan.

Pykälän 4 momenttiin otettaisiin valtuussäännös säätää valtioneuvoston asetuksella muiden kuin kuljetettaviin painelaitteisiin liittyvien tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytysten täyttämisen osoittamisesta, kuljetettaviin painelaitteisiin liittyvien tarkastuslaitosten tarkastuslaitostoiminnasta ennen

tarkastuslaitoksen akkreditointia ja tarkastuslaitoksen tunnustamisen hakemisesta. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksistä.

13 f §. *Tarkastuslaitostehtävien suorittaminen.* Pykälän 3 momentti kumottaisiin. Tarkastuslaitostehtäviä suorittavien henkilöiden virkavastuusta säädettäisiin uudessa 23 c §:ssä.

13 g §. *Tarkastuslaitoksen valvonta.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin. Lakiehdotuksen 13 d §:n 1 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriö ei enää tunnustaisi tarkastuslaitoksia, joten momentista poistettaisiin maininta siitä, että ministeriön valvonta tapahtuu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston avustuksella. Jatkossa Liikenteen turvallisuusvirasto valvoisi aikaisemmin liikenne- ja viestintäministeriön tunnustamia tarkastuslaitoksia. Liikenteen turvallisuusvirasto suorittaisi tarvittavan valvonnan itse ilman Turvallisuus- ja kemikaaliviraston apua. Lakiehdotuksen 13 d §:n mukaan tarkastuslaitoksen tunnustaminen ei enää olisi määräaikainen. Tämän vuoksi momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan tarkastuslaitoksen tunnustavan viranomaisen olisi vähintään viiden vuoden väliajoin tarkastettava, että tarkastuslaitos täyttää laitoksen tunnustamiselle sääde-
dyt edellytykset.

16 a §. *Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta.* Pykälässä säädetään pakkausten ja säiliöiden valvontaviranomaisesta ja toimenpiteistä, joihin viranomainen voi ryhtyä, jos kuljetettava painelaite on vaarallinen taikka se ei täytä säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia. Pykälän 1 momentin mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo kaikkia vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuja pakkauksia ja säiliöitä, kuljetettavat painelaitteet mukaan lukien. Säännöstä täsmennettäisiin muuttamalla säännöksen asiallista sisältöä.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että siinä otettaisiin huomioon kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 30 artiklan 1 kohta lukuun ottamatta kohdan 3 alakohtaa, josta säädettäisiin 5 momentissa. Jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on ryhtynyt EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen

20 artiklan mukaisiin toimiin tai sillä on syytä uskoa, että kuljetettava painelaite aiheuttaa vaaraa ihmisen terveydelle tai turvallisuudelle taikka omaisuudelle, viraston olisi suoritettava kyseistä kuljetettavaa painelaitetta koskeva arviointi. Jos painelaite ei täyttäisi säädettyjä ja määrättyjä vaatimuksia, viraston olisi vaadittava kyseistä talouden toimijaa toteuttamaan kaikki tarvittavat korjaavat toimenpiteet painelaitteen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi, poistamiseksi markkinoilta tai palauttamisen järjestämiseksi. Korjaaviin toimenpiteisiin sovellettaisiin EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 21 artiklaa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 30 artiklan 4, 7 ja 8 kohdassa sekä 31 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista asioista. Jos asianomainen talouden toimija ei toteuttaisi 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston olisi ryhdyttävä ensin väliaikaisesti toimenpiteisiin ja tarvittaessa jatkotoimenpiteisiin.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 32 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista asioista. Kyse olisi Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimenpiteistä, joissa kuljetettavasta painelaitteesta on vaaraa ihmisen terveydelle, turvallisuudelle tai omaisuudelle, vaikka painelaite on säännösten ja määräysten mukainen.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston velvollisuudeksi tehdä kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 30—32 artiklassa tarkoitettujen ilmoitukset Euroopan komissiolle, muille Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille ja asianomaiselle laitokselle. Näistä ilmoituksista on säännöksiä direktiivin 30 artiklan 1, 2, 4 ja 5 kohdassa, 31 artiklan 2 kohdassa sekä 32 artiklan 3 kohdassa.

16 b §. *Kuljetettavan painelaitteen muodollinen vaatimustenvastaisuus.* Pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan paremmin kuljetettavista painelaitteista annettua direktiiviä. Pykälässä säädettäisiin kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 33 artiklassa tarkoitetuista asioista. Pääasiassa kyseeseen voisi tulla tilanne, jossa painelaitteeseen on kiinnitetty perusteettomasti vaatimustenmu-

kaisuusmerkintä tai painelaitteen teknisiä asiakirjoja ei ole saatavilla. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston olisi tällöin ryhdyttävä toimenpiteisiin.

23 c §. Virkavastuu. Lakiin otettaisiin uusi pykälä 13 c §:ssä tarkoitettuja tarkastuslaitostehtäviä suorittavien henkilöiden virkavastuusta. Tarkastuslaitostehtävissä on kyse perustuslain 124 §:ssä tarkoitetuista julkisista hallintotehtävistä, jotka suoritetaan virkavastuulla. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin rikosoikeudellisesta virkavastuusta, josta nykyisin säädetään 13 f §:n 3 momentissa.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin viittaus vahingonkorvauslakiin (412/1974). Tarkastuslaitostehtäviin kuuluvasta vahingonkorvausvastuusta säädettäisiin vahingonkorvauslaissa.

Voimaatulo ja siirtymäsäännökset. Jäsenvaltioiden on pantava kuljetettavista painelaitteista annettu direktiivi täytäntöön viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2011.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännösten 1 momentin mukaan lain 13 d §:n 1 momentti ja 13 g §:n 1 momentti tulisivat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Näin Liikenteen turvallisuusvirastolle siirrettäväksi ehdotetut tehtävät siirtyisivät virastolle vuoden 2012 alusta, joten liikenne- ja viestintäministeriö tunnustaisi ilmoitetut laitokset vuoden 2011 loppuun asti.

Ehdotetun 2 momentin mukaan nykyiset tarkastuslaitokset voisivat jatkaa toimintaansa sellaisinaan tarkastuslaitoksen tunnustamista koskevassa päätöksessä määrätyn ajan. Kuljetettavia painelaitteita koskevia tarkastuslaitostehtäviä suorittavia tarkastuslaitoksia varten 3—5 momentissa olisi omat siirtymäsäännöksensä.

Ehdotettu 3 momentin siirtymäsäännös koskisi sellaisia nykyisiä ilmoitettuja ja hyväksytyjä laitoksia, joita ei ole akkreditoitu suorittamaan kuljetettavien painelaitteiden tarkastuslaitostehtäviä. Tällaiset tarkastuslaitokset voisivat jatkaa toimintaansa sellaisinaan vuoden 2011 loppuun asti. Niiden olisi kuitenkin ilmoitettava liikenne- ja viestintäministeriölle, jos ne jatkavat toimintaansa tämän lain tultua voimaan. Liikenne- ja viestintäministeriö ilmoittaisi nämä laitokset Euroopan komissiolle, mikä pätevöittäisi kyseiset tarkastuslaitokset vuoden 2011 loppuun

asti. Tarkastuslaitoksen ilmoituksesta voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Ehdotettu 4 momentin siirtymäsäännös koskisi sellaisia ilmoitettuja ja hyväksytyjä laitoksia, joka on akkreditoitu ennen EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen voimaantuloa eli viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2009 suorittamaan kuljetettavien painelaitteiden tarkastuslaitostehtäviä. Tällaiset tarkastuslaitokset voisivat jatkaa toimintaansa vuoden 2014 loppuun asti. Edellytyksenä luonnollisesti olisi, että akkreditointi on voimassa vuoden 2014 loppuun. Edellä 3 momentissa tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus koskisi myös näitä laitoksia. Lisäksi laitoksen olisi toimitettava liikenne- ja viestintäministeriölle akkreditointipäätös.

Ehdotettu 5 momentin siirtymäsäännös koskisi sellaisia ilmoitettuja ja hyväksytyjä laitoksia, jotka on akkreditoitu vuoden 2010 tai 2011 aikana, mutta kuitenkin ennen tämän lain voimaantuloa suorittamaan kuljetettavien painelaitteiden tarkastuslaitostehtäviä. Tällaiset tarkastuslaitokset voisivat jatkaa toimintaansa sellaisinaan edellyttäen, että akkreditoinnissa on sovellettu EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetusta. Edellä 3 momentissa tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus koskisi myös näitä laitoksia. Lisäksi laitoksen olisi toimitettava liikenne- ja viestintäministeriölle akkreditointipäätös.

Ehdotettuun 6 momenttiin otettaisiin jo olemassa olevia pakkauksia ja säiliöitä koskeva siirtymäsäännös. Pakkaukset ja säiliöt käsittäisivät myös kuljetettavat painelaitteet. Käytössä olevien kaasupullojen, joiden vaatimustenmukaisuutta ei ole uudelleenarvioitu, määräaikaistarkastusten suorittaminen olisi tarkoitus pitää nykyisenkaltaisena. Tyypillisesti tällaisia olisivat nestekaasupullot, joiden määrän arvioidaan olevan noin 2 miljoonaa kappaletta.

3 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä valtiontaloudellisia tai muitakaan vaikutuksia.

Liikenteen turvallisuusvirastolle siirrettävien tehtävien, jotka liittyvät ilmoitettujen ja hyväksytyjen laitosten tunnustamiseen ja valvontaan, voidaan katsoa olevan vähäisiä.

Tehtävistä aiheutuvat taloudelliset vaikutukset olisivat myös vähäisiä.

Ehdotettujen tarkastuslaitosten akkreditointivaatimusten voidaan arvioida nostavan kuljetettaviin painelaitteisiin liittyvien tarkastuslaitostehtävien kustannuksia. Vaikutukset eivät kuitenkaan olisi merkittäviä.

Esityksellä voidaan katsoa olevan myönteinen vaikutus turvallisuuteen ympäristöturvallisuus mukaan lukien, koska kuljetettaviin painelaitteisiin liittyviä tarkastuslaitostehtäviä suorittavat tarkastuslaitokset olisivat jatkossa akkreditoituja.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Esitystä on käsitelty valtioneuvoston asettamassa vaarallisten aineiden kuljetusasioiden neuvottelukunnassa.

Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä, ulkoasiainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Liikenteen turvallisuusvirastolta, Liikennevirastolta, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta, Säteilyturvakeskukselta, Liikkuvalta poliisilta, Rajavartiolaitokselta, Tullihallitukselta, Öljyalan Keskusliitto ry:ltä, Kemianteollisuus ry:ltä, Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry:ltä, Mittatekniikan keskukselta, tarkastuslaitoksilta ja Suomen Kuljetus ja Logistiikka ry:ltä sekä useilta muilta vaarallisten aineiden kuljetusten sidosryhmiltä.

Saaduissa lausunnoissa on tehty eräitä laukiehdotusta ja sen perusteluista koskevia muutosehdotuksia, jotka on otettu huomioon esityksen jatkovalmistelussa.

5 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2011, jolloin kuljetettavista painelaitteista annettu direktiivi on viimeistään pantava täytäntöön. Lain 13 d §:n 1 momentti ja 13 g §:n 1 momentti ehdotetaan kuitenkin tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

6 Tarkemmat säännökset

Lakiin siirrettäisiin pääosin tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset, joista nykyisin säädetään tarkastuslaitosasetuksessa.

Tarkoituksena on kumota nykyinen tarkastuslaitosasetus ja antaa uusi valtioneuvoston asetus tarkastuslaitoksista. Uuteen asetukseen tulisi voimassa olevasta tarkastuslaitosasetuksesta yksityiskohtaiset säännökset tarkastuslaitosten tehtävistä, tarkastuslaitosten tunnustamisen hakemisesta, tarkastuslaitostehtävien suorittamisesta ja vaatimustenmukaisuusmerkinnästä.

Lisäksi tarkoitus on kumota nykyinen LVM-asetus kuljetettavista painelaitteista ja LVM-asetus paineella tyhjennettävistä tai täytettävistä säiliöistä. Tarkoitus olisi antaa uusi LVM-asetus kuljetettavista painelaitteista, jossa olisi keskeiset säännökset kuljetettavien painelaitteiden uudelleenarvioinnista, niiden lisälaitteista ja värikoodeista sekä kuljetettavien painelaitteiden tyyppihyväksyntään liittyvien asiakirjojen säilyttämisestä.

Lakiin ehdotetun 13 b §:n 4 momentissa annettaisiin valtuussäännös valtioneuvostolle säätää vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja muusta vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta sekä säätää pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien sovellettaviksi myös alus- ja ilmakuljetuksissa. Säännökset ovat jo pitkälti voimassa tarkastuslaitosasetuksessa ja ne on tarkoitus säilyttää uudessa annettavassa tarkastuslaitosasetuksessa siten täydennettynä, että lain tarkoittamaa talouden toimijaa koskevat 13 b §:n 1 ja 2 momentin velvollisuudet koskisivat myös alus- ja ilmakuljetuksia. Lakiin ehdotetun 13 b §:n 4 momentissa annettaisiin liikenne- ja viestintäministeriölle nykyisenkaltaiset valtuudet säätää vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista ja niiden säilyttämisestä.

Lakiin ehdotetun 13 c §:n 2 momentin nojalla voitaisiin valtioneuvoston asetuksella säätää nykyisten valtuussäännösten mukaisesti tarkastuslaitosten tehtävistä ja liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella tarkastuslaitosten tehtävissä noudatettavista menettelyistä ja paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvästä laatu järjestelmän arvioinnista ja hyväksynnästä sekä niihin kuuluvasta val-

vonnasta. Lakiin on ehdotettu täsmennystä säätää myös tarkastuslaitosten yhteistyöstä, josta on tarkoitus säätää uudessa tarkastuslaitosasetuksessa.

Lain 13 e §:n 4 momentissa annettaisiin valtioneuvostolle valtuudet säätää muiden kuin kuljetettaviin painelaitteisiin liittyviä tarkastuslaitostehtäviä suorittavien tarkastuslaitosten tunnustamisen täyttämisen osoittamisesta ja kuljetettaviin painelaitteisiin liittyvänä ennen akkreditointia suorittavasta tarkastuslaitostoiminnasta ja tunnustamisen hakemisesta. Näistä on tarkoitus säätää uudessa tarkastuslaitosasetuksessa. Lisäksi pykälän 4 momentti sisältäisi nykykäytännön mukaisesti valtuuden antaa tarkempia säännöksiä tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytyksistä.

7 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

7.1 Johdanto

Perustuslain 80 §:ssä säädetään asetusten antamisesta. Lakiehdotuksen mukaan valtioneuvoston sekä liikenne- ja viestintäministeriön asetusten antamista koskevia valtuussäännöksiä muutettaisiin. Lisäksi laissa olevia vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettäviä tarkastuslaitostehtäviä suorittavia tarkastuslaitoksia koskevia säännöksiä muutettaisiin. Tarkastuslaitostehtävissä on kyse perustuslain 124 §:ssä tarkoitetuista julkisista hallintotehtävistä (ks. PeVL 43/2000 vp).

7.2 Norminantovaltuudet

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan kuuluvat lain alaan. Valtuuden säätämiseen laissa on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä kohdistettu vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta (PeVL 16/2002 vp, s. 2 ja 3, PeVL 19/2002 vp s. 5 ja PeVL 17/2010 vp, s. 2). Perustuslakivaliokunta on myös korostanut, että perustuslain

80 §:n 1 momentin säännökset rajoittavat suoraan valtuussäännösten tulkintaa samoin kuin valtuuksien nojalla annettavien säännösten sisältöä (PeVL 1/2004 vp, s. 2).

Lakiehdotuksen 13 b §:n 4 momentissa olevaa asetuksen antamista koskevaa valtuussäännöstä muutettaisiin siten, että kyse ei enää olisi tarkemmista säännöksistä, mikä johtuu pykälän 1 momenttiin ehdotetusta muutoksesta. Lakiehdotuksen 13 c §:n 2 momentissa annettaisiin valtioneuvostolle uusi valtuus säätää tarkastuslaitosten yhteistyöstä. Kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaan tarkastuslaitoksilta edellytettäisiin yhteistyötä, mistä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Nykyisin lain 13 e §:n 2 momentissa ja lakiehdotuksen 4 momentissa olevaa valtuussäännöstä tarkennettaisiin ja siihen lisättäisiin valtuus valtioneuvostolle säätää ennen akkreditointia suorittavasta tarkastuslaitostoiminnasta. Kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaan tarkastuslaitostoiminta voitaisiin eräissä tapauksissa aloittaa ennen tarkastuslaitoksen akkreditointia. Lakiehdotuksen voimaantulo- ja siirtymäsäännösten 3 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voitaisiin tarvittaessa säätää momentissa tarkoitettun ilmoituksen tekemisestä. Valtuussäännös olisi uusi.

Liikenne- ja viestintäministeriölle annettavat valtuudet asetusten antamiseen vastaisivat pääosin nykyisin voimassa olevia valtuussäännöksiä.

7.3 Julkiset hallintotehtävät

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Säännöksessä korostetaan julkisia hallintotehtäviä hoitavien henkilöiden koulutuksen ja asiantuntemuksen merkitystä sekä sitä, että henkilöiden valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt julkisen hallintotehtävän antamista viranomaiselle useissa lausunnoissaan (ks. esim. PeVL

43/2000vp, PeVL 67/2002 vp ja PeVL 47/2005).

Lakiehdotuksessa esitetään muutettaviksi lain 13 c, 13 d, 13 e, 13 f ja 13 g §:ää sekä lisättäväksi lakiin uusi 23 c §. Näissä pykälissä säädetään tarkastuslaitoksia koskevista asioista. Tarkastuslaitoksen tehtäviä täsmennettäisiin vähäisessä määrin ottamalla huomioon kuljetettavista painelaitteista annettu direktiivi ja VAK-direktiivi. Samasta syystä tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksiä muutettaisiin jonkin verran. Tarkastuslaitoksen tulisi jatkossa täyttää muun ohessa erityyppisten tarkastuslaitosten toiminnalle standardissa SFS-EN ISO/IEC 17020:2004 asetetut edellytykset. Lisäksi kuljetettaviin painelaitteisiin liittyviä tarkastuslaitostehtäviä suorittavien tarkastuslaitosten tulisi olla akkreditoituja. Uudessa 23 c §:ssä säädettäisiin tarkastuslaitosten virkavastuusta.

7.4 Säättämisjärjestyksen arviointia

Ehdotetut valtuussäännöksiä koskevat muutokset ovat vähäisiä ja niissä on otettu huomioon perustuslakivaliokunnan norminantovaltuuksia koskeva tulkintakäytäntö, joten valtuudet eivät ole ristiriidassa perustuslain 80 §:n kanssa.

Tarkastuslaitoksia koskevat säännösmuutokset varmistaisivat käytännössä nykyistä jossain määrin paremmin hyvän hallinnon ja oikeusturvan toteutumisen tarkastuslaitostehtävissä, koska tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytykset tulisivat vaativimmiksi. Lisäksi virkavastuuta koskevaan pykälään otettaisiin rikosoikeudellisen virkavastuun lisäksi uusi säännös tarkastuslaitostehtäviä suorittavien vahingonkorvausvastuusta.

Edellä kerrotun perusteella lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 13 f §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 124/2001,
muutetaan 3 §:n 1 momentin 10 kohta, 13 b ja 13 c §, 13 d §:n 1 momentti, 13 e §, 13 g §:n 1 momentti sekä 16 a ja 16 b §, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentti 10 kohta laissa 215/2005, 13 b ja 13 e § laissa 124/2001, 13 c § laeissa 124/2001 ja 215/2005, 13 d §:n 1 momentti ja 13 g §:n 1 momentti laissa 1282/2010 sekä 16 a ja 16 b § laeissa 124/2001 ja 1282/2010, sekä
lisätään 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 215/2005, uusi 11—13 kohta sekä lakiin uusi 23 c § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

10) *kuljetettavista painelaitteista annetulla direktiivillä* kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2010/35/EU;

11) *kuljetettavalla painelaitteella* kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua painelaitetta;

12) *talouden toimijalla* liiketoiminnan tai julkisen palvelun yhteydessä maksua vastaan tai maksutta toimivaa, kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitettua valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahantuojaa, jälleenmyyjää, omistajaa tai käyttäjää;

13) *EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksella* tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annettua parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 765/2008.

13 b §

Talouden toimijan velvollisuudet

Sen, joka saattaa kuljetettavan painelaitteen markkinoille, on varmistettava, että painelaitte sekä sen suunnittelu, valmistus sekä painelaitetta koskevien asiakirjojen ylläpito- ja tallennusjärjestelmä täyttävät säädetyt ja määrätyt vaatimukset.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka:

1) toimittaa kuljetettavan painelaitteen saataville jakelua tai käyttöä varten;

2) ottaa kuljetuksessa käyttöön kuljetettavan painelaitteen, jonka vaatimustenmukaisuutta ei ole osoitettu;

3) valmistaa kuljetettavan painelaitteen omaan käyttöönsä kuljetuksessa tai toiselle luovutettavaksi.

Sen lisäksi mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, talouden toimijoita koskevat kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 2 ja 5 luvussa tarkoitettut velvollisuudet. Direktiivissä omistajalle säädetyt velvollisuudet eivät kuitenkaan koske sitä, joka aikoo käyttää tai käyttää kuljetettavaa painelaitetta vapaa-ajan-

tai urheilutoiminnassaan taikka muussa henkilökohtaisessa tarkoituksessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja muusta vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 1 ja 2 momentissa tarkoitetut velvollisuudet sovellettaviksi myös alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin. Vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista ja niiden säilyttämisestä säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

13 c §

Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät

Tarkastuslaitoksilla on oikeus:

1) hyväksyä, tarkastaa ja testata pakkauksia ja säiliöitä;

2) suorittaa muut pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sekä niihin liittyvät toimenpiteet;

3) suorittaa kaikki kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä ja tarkastuksia koskevissa menettelyissä tarkastuslaitoksille kuuluvat tehtävät;

4) suorittaa paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvät laatujärjestelmän arviointit ja hyväksynnit sekä niihin liittyvän valvonnan.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkastuslaitosten yhteistyöstä. Tarkastuslaitosten tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tehtävissä noudatettavista menettelyistä ja paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvästä laatujärjestelmän arvioinnista ja hyväksynnästä sekä niihin kuuluvasta valvonnasta säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Tarkastuslaitoksen oikeudesta teettää 1 momentissa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suoritettavien tehtävien osatoimenpiteitä alihankintana säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tarkastuslaitos vastaa alihankintana teettämistään toimenpiteistä.

13 d §

Tarkastuslaitosten tunnustaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto tunnustaa kuljetettaviin painelaitteisiin liittyviä, 13 c §:ssä tarkoitettuja tarkastuslaitostehtäviä suorittavat tarkastuslaitokset, Säteilyturvakeskus sellaiset tarkastuslaitokset, joiden tarkastuslaitostehtävät liittyvät radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuihin pakkauksiin ja säiliöihin, sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto muut tarkastuslaitokset. Tunnustamispäätöksessä määritellään tarkastuslaitoksen tehtävät sekä vahvistetaan tarkastuslaitoksen valvonnan laajuus ja valvontaan liittyvät järjestelyt. Päätöksessä voidaan asettaa muitakin laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen.

13 e §

Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen on täytettävä erityyppisten tarkastuslaitosten toiminnalle standardissa SFS-EN ISO/IEC 17020:2004 tai tätä vastaavassa uudemmassa standardissa asetetut edellytykset. Tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksenä on lisäksi, että:

1) laitos on luotettava;

2) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;

3) laitoksen harjoittama muu toiminta on erillään tarkastuslaitostoiminnasta;

4) laitos kykenee suorittamaan tarkastuslaitostoiminnassa edellytettävät testaukset ja tarkastukset säännösten ja määräysten mukaisesti;

5) laitoksen toiminta on järjestetty siten, että toiminta on kohtuullisesti valvottavissa;

6) laitoksella on tarkastuslaitostehtäviin liittyvien asiakirjojen luotettava ja tarkoituksenmukainen ylläpito- ja tallennusjärjestelmä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten täyttymisen osoittamiseksi kuljetettavien painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointeja, uudelleenarviointeja tai tarkas-

tuksia suorittavan tarkastuslaitoksen on oltava Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikön akkreditoima 1 momentissa tarkoitettun standardin mukaiseksi A tai B tyyppin tarkastuslaitokseksi.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava tunnustamisen edellytyksiä koskevista muutoksista sille viranomaiselle, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään muiden kuin 2 momentissa tarkoitettujen tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytysten täyttämisen osoittamisesta, ennen 2 momentissa tarkoitettua akkreditointia suoritettavasta tarkastuslaitostoiminnasta ja tunnustamisen hakemisesta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan myös tarkempia säännöksiä tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksistä.

13 g §

Tarkastuslaitosten valvonta

Viranomainen, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos, valvoo kyseisten tarkastuslaitosten toimintaa. Tämän viranomaisen on vähintään viiden vuoden välein tarkastettava, että tarkastuslaitos edelleen täyttää tarkastuslaitoksen tunnustamiselle säädetty edellytykset.

16 a §

Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuja pakkauksia ja säiliöitä.

Jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on ryhtynyt EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklan mukaisiin toimiin tai sillä on syytä epäillä, että kuljetettava painelaite aiheuttaa vaaraa ihmisen terveydelle tai turvallisuudelle taikka omaisuudelle, sen on suoritettava kyseistä kuljetettavaa painelaitetta koskeva arviointi. Jos virasto arvioinnin yhteydessä havaitsee, että kuljetettava painelaite ei ole vaatimusten mukainen, sen on vaadittava asianomaista talouden toimijaa toteuttamaan kohtuullisessa ajassa kaikki tarvittavat korjaavat toimenpiteet kul-

jetettavan painelaitteen saattamiseksi vaatimusten mukaiseksi, poistamiseksi markkinoilta tai palauttamisen järjestämiseksi. Toimenpiteiden on kohdistuttava kaikkiin vastaaviin kuljetettaviin painelaitteisiin, jotka talouden toimija on asettanut saataville Euroopan talousalueen markkinoille. Korjaaviin toimenpiteisiin sovelletaan, mitä EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 21 artiklassa säädetään.

Jos 2 momentissa tarkoitettu talouden toimija ei toteuta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston asettamassa ajassa riittäviä korjaavia toimenpiteitä, viraston on toteutettava tarvittavat väliaikaiset toimenpiteet, joilla kielletään kuljetettavan painelaitteen saattaminen markkinoille tai rajoitetaan sitä, poistetaan painelaite markkinoilta taikka järjestetään painelaitetta koskeva palautusmenettely. Jos Euroopan komissio tai jäsenvaltio ei ole kahden kuukauden kuluessa saatuaan tiedon väliaikaisesta toimenpiteestä esittänyt vastalauseita väliaikaisen toimenpiteen johdosta taikka jos komissio unionin suojamenettelyn päätteeksi katsoo, että jossain Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toteutetut väliaikaiset toimenpiteet ovat oikeutettuja, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on varmistettava, että vaatimustenvastaiseen painelaitteeseen sovelletaan asianmukaisia rajoitustoimenpiteitä painelaitteen poistamiseksi markkinoilta. Jos Euroopan komissio suojamenettelyn yhteydessä katsoo, että Suomessa toteutetut väliaikaiset toimenpiteet eivät ole oikeutettuja, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on peruutettava toimenpiteet.

Jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto havaitsee 2 momentissa tarkoitettun arvioinnin yhteydessä, että kuljetettava painelaite aiheuttaa vaaraa ihmisen terveydelle tai turvallisuudelle taikka omaisuudelle, vaikka painelaite on vaatimusten mukainen, viraston on vaadittava talouden toimijaa korjaamaan puutteet, poistamaan painelaitteen markkinoilta tai järjestämään painelaitteen palautuksen siten, kuin kuljetettavista painelaitteista annettussa direktiivissä säädetään. Toimenpiteiden on kohdistuttava kaikkiin vastaaviin kuljetettaviin painelaitteisiin, jotka talouden toimija on saattanut Euroopan talousalueen markkinoille tai joita se käyttää alueella. Jos Euroopan komissio suojamenettelyn yhtey-

dessä katsoo, että Suomessa tässä momentissa toteutettavaksi vaaditut toimenpiteet eivät ole oikeutettuja, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on peruutettava toimenpiteiden toteuttamista koskeva vaatimus.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on tehtävä kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 30—32 artiklassa tarkoitetut ilmoitukset Euroopan komissiolle, muille Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille ja asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle.

16 b §

Kuljetettavan painelaitteen muodollinen vaatimustenvastaisuus

Jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto havaitsee, että kuljetettavaan painelaitteeseen on perusteettomasti kiinnitetty 13 b §:n 4 momentissa tarkoitettu vaatimustenmukaisuusmerkintä tai sitä ei ole kiinnitetty, painelaitteen teknisiä asiakirjoja ei ole saatavissa tai niissä on puutteita taikka painelaite ei ole vaatimusten mukainen, viraston on vaadittava asianomaista talouden toimijaa kohtuullisen määräajan kuluessa korjaamaan puutteet. Jos puutteita ei määräajassa korjata, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kuljetettavan painelaitteen markkinoilla saataville asettamisen rajoittamiseksi tai kieltämiseksi taikka varmistettava, että kuljetettavan painelaitteen palautus markkinoillesaattajalle järjestetään tai painelaite poistetaan markkinoilta.

23 c §

Virkavastuu

Edellä 13 c §:n 1 momentissa tarkoitettuja tarkastuslaitostehtäviä suorittavaan sovelletaan kyseisissä tehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 13 d §:n 1 momentti ja 13 g §:n 1 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukainen tarkastuslaitoksen tunnustaminen on voimassa sellaisenaan tunnustamista koskevassa päätöksessä määrätyn ajan, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Ilmoitetun tai hyväksytytyn laitoksen, joka on muutoin kuin esittämällä akkreditointipäätöksen osoittanut täyttävänsä kuljetettavien painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointeja ja uudelleen arviointeja suorittavalle tarkastuslaitokselle säädetyt edellytykset, katsotaan täyttävän tarkastuslaitoksen tunnustamiselle 13 e §:ssä säädetyt edellytykset 31 päivään joulukuuta 2011. Tällaisen ilmoitetun ja hyväksytytyn laitoksen on kuitenkin ilmoitettava liikenne- ja viestintäministeriölle, jos se tämän lain tultua voimaan jatkaa edelleen toimintaansa. Tämä ilmoitus voidaan tehdä myös ennen tämän lain voimaantuloa. Ilmoituksen tekemisestä säädetään tarvittaessa tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Ilmoitetun tai hyväksytytyn laitoksen, jolla on ennen 1 päivää tammikuuta 2010 myönnetty ja edelleen voimassa oleva akkreditointi suorittaa kuljetettaviin painelaitteisiin liittyviä tarkastuslaitostehtäviä, katsotaan täyttävän tarkastuslaitokselle 13 e §:ssä säädetyt edellytykset 31 päivään joulukuuta 2014. Tällaisen ilmoitetun laitoksen on tehtävä 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus liikenne- ja viestintäministeriölle, jos se tämän lain tultua voimaan jatkaa edelleen toimintaansa. Lisäksi tarkastuslaitoksen on toimitettava edellä tarkoitettu akkreditointipäätös liikenne- ja viestintäministeriölle.

Ilmoitetun tai hyväksytytyn laitoksen, jolla on ennen tämän lain voimaantuloa sekä 1 päivänä tammikuuta 2010 tai tämän jälkeen myönnetty ja edelleen voimassa oleva akkreditointi suorittaa kuljetettaviin painelaitteisiin liittyviä tarkastuslaitostehtäviä, katsotaan täyttävän tarkastuslaitokselle 13 e §:ssä säädetyt edellytykset, jos akkreditointi on myönnetty soveltaen EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetusta. Tällaisen ilmoitetun laitoksen on tehtävä 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus liikenne- ja viestintäministeriölle, jos se tämän lain tultua voimaan jatkaa edelleen toimintaansa. Lisäksi tarkastuslaitoksen on toimitettava akkreditointipäätös liikenne- ja viestintäministeriölle.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden vaatimusten mukaisia pakkauksia ja säiliöitä saa edelleen käyttää, jos niille suoritetaan säädetyt ja määrätyt määräaikaiset ja ylimääräiset tarkastukset. Tämän lain voimaan tullessa käytössä olevien kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin sovelta-

misalan ulkopuolelle jäävien kuljetettavien painelaitteiden määräaikaistarkastusten suorittajasta säädetään tarvittaessa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenneministeri *Anu Vehviläinen*

Laki**vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain (719/1994) 13 f §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 124/2001,

muutetaan 3 §:n 1 momentin 10 kohta, 13 b ja 13 c §, 13 d §:n 1 momentti, 13 e §, 13 g §:n 1 momentti sekä 16 a ja 16 b §,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentti 10 kohta laissa 215/2005, 13 b ja 13 e § laissa 124/2001, 13 c § laeissa 124/2001 ja 215/2005, 13 d §:n 1 momentti ja 13 g §:n 1 momentti laissa 1282/2010 sekä 16 a ja 16 b § laeissa 124/2001 ja 1282/2010, sekä

lisätään 3 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 215/2005, uusi 11—13 kohta sekä lakiin uusi 23 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

10) *kuljetettavalla painelaitteella* säiliötä ja pakkausta, jotka ovat kuljetettavista painelaitteista annetussa neuvoston direktiivissä 1999/36/EY tarkoitettuja kuljetettavia painelaitteita sekä niihin liittyviä venttiileitä ja muita lisälaitteita.

Ehdotus

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

10) *kuljetettavista painelaitteista annetulla direktiivillä kuljetettavista painelaitteista sekä neuvoston direktiivien 76/767/ETY, 84/525/ETY, 84/526/ETY, 84/527/ETY ja 1999/36/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2010/35/EU;*

11) *kuljetettavalla painelaitteella kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua painelaitetta;*

12) *talouden toimijalla liiketoiminnan tai julkisen palvelun yhteydessä maksua vastaan tai maksutta toimivaa, kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitettua valmistajaa, valtuutettua edustajaa, maahan-tuojaa, jälleenmyyjää, omistajaa tai käyttä-jää;*

13) *EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksella tuotteiden kaupan pitämiseen liittyvää akkreditointia ja markkinavalvontaa koskevista vaatimuksista ja neuvoston*

asetuksen (ETY) N:o 339/93 kumoamisesta annettua parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 765/2008.

13 b §

*Pakkauksen ja säiliön markkinoille saattajan
velvollisuudet*

Sen, joka saattaa kuljetettavan painelaitteen markkinoille, on voitava osoittaa, että painelaite sekä sen suunnittelu ja valmistus täyttävät säädetyt ja määrätyt vaatimukset.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka:

- 1) vie maasta kuljetettavan painelaitteen Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle;
- 2) ottaa kuljetuksessa käyttöön kuljetettavan painelaitteen, jonka vaatimustenmukaisuutta ei ole osoitettu;
- 3) valmistaa kuljetettavan painelaitteen omaan käyttöönsä kuljetuksessa tai toiselle luovutettavaksi.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettuun osoittamiseen liittyvästä vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja muusta vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta. Vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista ja niiden säilyttämisestä säädetään ministeriön asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 1—3 momentissa tarkoitettut velvollisuudet sovellettaviksi myös muihin pakkauksiin ja säiliöihin kuin kuljetettaviin painelaitteisiin sekä alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin.

13 b §

Talouden toimijan velvollisuudet

Sen, joka saattaa kuljetettavan painelaitteen markkinoille, on varmistettava, että painelaite sekä sen suunnittelu, valmistus sekä painelaitetta koskevien asiakirjojen ylläpito- ja tallennusjärjestelmä täyttävät säädetyt ja määrätyt vaatimukset.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka:

- 1) toimittaa kuljetettavan painelaitteen saataville jakelua tai käyttöä varten;
- 2) ottaa kuljetuksessa käyttöön kuljetettavan painelaitteen, jonka vaatimustenmukaisuutta ei ole osoitettu;
- 3) valmistaa kuljetettavan painelaitteen omaan käyttöönsä kuljetuksessa tai toiselle luovutettavaksi.

Sen lisäksi mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, talouden toimijoita koskevat kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 2 ja 5 luvussa tarkoitettut velvollisuudet. Direktiivissä omistajalle säädetyt velvollisuudet eivät kuitenkaan koske sitä, joka aikoo käyttää tai käyttää kuljetettavaa painelaitetta vapaaajan- tai urheilutoiminnassaan taikka muussa henkilökohtaisessa tarkoituksessa.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja muusta vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 1 ja 2 momentissa tarkoitettut velvollisuudet sovellettaviksi myös alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin. Vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista ja niiden säilyttämisestä säädetään liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

13 c §

Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät

Tarkastuslaitoksilla on oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettäviä tehtäviä, joilla varmistetaan ja vahvistetaan, että pakkaus ja säiliö täyttävät 13 a §:ssä säädetyt vaatimukset. Tällaisia tehtäviä ovat hyväksymiset, tarkastukset, testaukset ja muut vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sekä niihin liittyvät toimenpiteet ja 3 §:n 1 momentin 10 kohdassa mainitun direktiivin liitteissä tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä, vaatimustenmukaisuuden uudelleenarviointimenettelyssä ja määräaikaistarkastuksia koskeissa menettelyissä tarkastuslaitoksille säädetyt tehtävät ja niihin liittyvät toimenpiteet. Tarkastuslaitosten tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ja tehtävissä noudatettavista menettelyistä ministeriön asetuksella.

Radioaktiivisten aineiden kuljetukseen käytettävän pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät 1 momentissa tarkoitettavat tehtävät suorittaa kuitenkin säteilyturvakeskus tai 1 momentissa tarkoitettavat tarkastuslaitokset siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tarkastuslaitoksen oikeudesta teettää 1 momentissa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suoritettavien tehtävien osatoimenpiteitä alihankintana säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tarkastuslaitos vastaa alihankintana teettämistään toimenpiteistä.

13 d §

Tarkastuslaitosten tunnustaminen

Ministeriö, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tai Säteilyturvakeskus tunnustaa tarkastuslaitoksen suorittamaan 13 c §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin sääde-

13 c §

Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät

Tarkastuslaitoksilla on oikeus:

1) hyväksyä, tarkastaa ja testata pakkauksia ja säiliöitä;

2) suorittaa muut pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sekä niihin liittyvät toimenpiteet;

3) suorittaa kaikki kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä ja tarkastuksia koskeissa menettelyissä tarkastuslaitoksille kuuluvat tehtävät;

4) suorittaa paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvät laatujärjestelmän arvioinnit ja hyväksynnät sekä niihin liittyvän valvonnan.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkastuslaitosten yhteistyöstä. Tarkastuslaitosten tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Tehtävissä noudatettavista menettelyistä ja paineastioiden määräaikaistarkastukseen liittyvästä laatujärjestelmän arvioinnista ja hyväksynnästä sekä niihin kuuluvasta valvonnasta säädetään tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Tarkastuslaitoksen oikeudesta teettää 1 momentissa tarkoitettujen vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi suoritettavien tehtävien osatoimenpiteitä alihankintana säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tarkastuslaitos vastaa alihankintana teettämistään toimenpiteistä.

13 d §

Tarkastuslaitosten tunnustaminen

Liikenteen turvallisuusvirasto tunnustaa kuljetettaviin painelaitteisiin liittyviä, 13 c §:ssä tarkoitettuja tarkastuslaitostehtäviä suorittavat tarkastuslaitokset, Säteilyturvakeskus sellaiset tarkastuslaitokset, joiden tar-

tään. Tunnustamispäätöksessä määritellään tarkastuslaitoksen tehtävät sekä vahvistetaan tarkastuslaitoksen valvonnan laajuus ja muut valvontaan liittyvät järjestelyt. *Tunnustaminen voidaan antaa määräjäksi.* Päätöksessä voidaan asettaa muitakin laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen.

kastuslaitostehtävät liittyvät radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuihin pakkauksiin ja säiliöihin, sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto muut tarkastuslaitokset. Tunnustamispäätöksessä määritellään tarkastuslaitoksen tehtävät sekä vahvistetaan tarkastuslaitoksen valvonnan laajuus ja valvontaan liittyvät järjestelyt. Päätöksessä voidaan asettaa muitakin laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen.

13 e §

Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytykset ovat:

1) laitos on *toiminnallisesti, kaupallisesti ja taloudellisesti riippumaton ja luotettava; jos tarkastuslaitoksen tehtäviä hoitaa, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, erillinen ja tunnistettava osa oikeushenkilöä, tarkastuslaitoksen ei katsota tämän vuoksi menettävän luotettavuuttaan tai riippumattomuuttaan;*

2) *laitoksella on käytettävissään tarkastustehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tarvittavat tilat, välineet ja järjestelmät;*

3) *laitoksella on tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tarvittava riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö;*

4) *tarkastuslaitostehtäviä suorittavan henkilöstön palkkaus ei ole riippuvainen suoritettujen tehtävien määrästä tai tuloksista;*

5) *laitoksella on vastuuvakuutus toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi, jollei valtio vastaa vahingosta;*

6) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;

7) laitoksen toiminta on järjestetty siten, että valvontaviranomaisella on kohtuulliset edellytykset järjestää laitoksen valvonta.

13 e §

Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen on täytettävä erityyppisten tarkastuslaitosten toiminnalle standardissa SFS-EN ISO/IEC 17020:2004 tai tätä vastaavassa uudemmassa standardissa asetetut edellytykset. Tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksenä on lisäksi, että:

1) laitos on luotettava;

2) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;

3) *laitoksen harjoittama muu toiminta on erillään tarkastuslaitostoiminnasta;*

4) *laitos kykenee suorittamaan tarkastuslaitostoiminnassa edellytettävät testaukset ja tarkastukset säännösten ja määräysten mukaisesti;*

5) *laitoksen toiminta on järjestetty siten, että toiminta on kohtuullisesti valvottavissa;*

6) *laitoksella on tarkastuslaitostehtäviin liittyvien asiakirjojen luotettava ja tarkoituksenmukainen ylläpito- ja tallennusjärjestelmä;*

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksistä ja edellytysten täyttämisen osoittavista asiakirjoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava tunnustamisen edellytyksiä koskevista muutoksista sille viranomaiselle, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos.

13 f §

Tarkastuslaitostehtävien suorittaminen

Tarkastuslaitoksen palveluksessa olevaan sovelletaan hänen suorittaessaan 13 c §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

13 g §

Tarkastuslaitosten valvonta

Viranomainen, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos, valvoo kyseisten tarkastuslaitosten toimintaa. Ministeriölle kuuluva valvonta tapahtuu Turvallisuus- ja kemikaaliviraston avustuksella. Virastolla on tässä avustustehtävässä valvontaviranomaiselle 16 §:ssä säädetyt oikeudet.

mä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen edellytysten täyttämisen osoittamiseksi kuljetettavien painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointeja, uudelleenarviointeja tai tarkastuksia suorittavan tarkastuslaitoksen on oltava Mittatekniikan keskuksen akkreditointiyksikön akkreditoima 1 momentissa tarkoitettun standardin mukaiseksi A tai B tyyppin tarkastuslaitokseksi.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava tunnustamisen edellytyksiä koskevista muutoksista sille viranomaiselle, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään muiden kuin 2 momentissa tarkoitettujen tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytysten täyttämisen osoittamisesta, ennen 2 momentissa tarkoitettua akkreditointia suoritettavasta tarkastuslaitostoiminnasta ja tunnustamisen hakemisesta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan myös tarkempia säännöksiä tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksistä.

13 f §

Tarkastuslaitostehtävien suorittaminen

(3 mom. kumotaan)

13 g §

Tarkastuslaitosten valvonta

Viranomainen, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos, valvoo kyseisten tarkastuslaitosten toimintaa. Tämän viranomaisen on vähintään viiden vuoden välein tarkastettava, että tarkastuslaitos edelleen täyttää tarkastuslaitoksen tunnustamiselle säädetyt edellytykset.

16 a §

Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo kuljetettavien pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuutta.

Jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toteaa, että moitteettomassa kunnossa pidetty ja suunniteltuun tarkoitukseen käytettävä kuljetettava painelaite saattaa aiheuttaa vaaraa ihmisen turvallisuudelle tai omaisuudelle kuljetuksen aikana tai muussa käytössä, se voi:

1) kieltää tilapäisesti tai pysyvästi sellaisen painelaitteen valmistuksen, pitämisen kaupan, myynnin ja muun luovuttamisen sekä käytön vaarallisten aineiden kuljetukseen;

2) vaatia sellaisten muutosten tekemistä painelaitteeseen tai sen valmistukseen tai käyttöön, että vaatimukset täyttyvät, sekä vaatia täyttymisen osoittamista;

3) määrätä, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja kieltoja ja muutoksia ei voida pitää riittävinä, painelaite muutettavaksi kuljetettavan painelaitteen käyttöön soveltumattomaksi tai, jos tätä ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, määrätä miten painelaitteen suhteen on meneteltävä;

4) velvoittaa painelaitteen valmistajan, maahantuojan tai myyjän julkisesti ilmoittamaan painelaitteeseen liittyvästä vaarasta sekä itse antaa tällaisen ilmoituksen valmistajan, maahantuojan tai myyjän kustannuksella;

5) velvoittaa toiminnanharjoittajan korvaamaan testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut, jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto käyttää jotakin 1—4 kohdassa tarkoitettua oikeutta.

Mitä 2 momentissa säädetään, koskee myös Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle vietävää kuljetettavaa painelaitetta.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on ilmoitettava Euroopan komissiolle toimenpiteistä, joilla se rajoittaa tai kieltää kuljetettavan painelaitteen markkinoille saattamisen, kuljetuksen tai käytön taikka toimii siten, että laite poistetaan markkinoilta tai liikenteestä.

Jos kuljetettava painelaite, joka ei ole vaatimustenmukainen, on varustettu 13 b §:n 3 momentissa tarkoitettulla vaatimustenmukaisuusmerkinnällä, Turvallisuus- ja kemikaali-

16 a §

Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valvoo vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuja pakkauksia ja säiliöitä.

Jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on ryhtynyt EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 20 artiklan mukaisiin toimiin tai sillä on syytä epäillä, että kuljetettava painelaite aiheuttaa vaaraa ihmisen terveydelle tai turvallisuudelle taikka omaisuudelle, sen on suoritettava kyseistä kuljetettavaa painelaitetta koskeva arviointi. Jos virasto arvioinnin yhteydessä havaitsee, että kuljetettava painelaite ei ole vaatimusten mukainen, sen on vaadittava asianomaista talouden toimijaa toteuttamaan kohtuullisessa ajassa kaikki tarvittavat korjaavat toimenpiteet kuljetettavan painelaitteen saattamiseksi vaatimustenmukaiseksi, poistamiseksi markkinoilta tai palauttamisen järjestämiseksi. Toimenpiteiden on kohdistuttava kaikkiin vastaaviin kuljetettaviin painelaitteisiin, jotka talouden toimija on asettanut saataville Euroopan talousalueen markkinoille. Korjaaviin toimenpiteisiin sovelletaan, mitä EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetuksen 21 artiklassa säädetään.

Jos 2 momentissa tarkoitettu talouden toimija ei toteuta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston asettamassa ajassa riittäviä korjaavia toimenpiteitä, viraston on toteutettava tarvittavat väliaikaiset toimenpiteet, joilla kielletään kuljetettavan painelaitteen saattaminen markkinoille tai rajoitetaan sitä, poistetaan painelaite markkinoilta taikka järjestetään painelaitetta koskeva palautusmenettely. Jos Euroopan komissio tai jäsenvaltio ei ole kahden kuukauden kuluessa saatuaan tiedon väliaikaisesta toimenpiteestä esittänyt vastauslausetta väliaikaisen toimenpiteen johdosta taikka komissio unionin suojamenettelyn

viraston on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet merkinnän kiinnittänyttä vastaan sekä ilmoitettava asiasta Euroopan komissiolle sekä Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille.

Myös muihin pakkauksiin ja säiliöihin kuin kuljetettaviin painelaitteisiin sovelletaan, mitä 2 momentissa säädetään. Muiden tämän pykälän säännösten soveltamisesta näihin pakkauksiin ja säiliöihin voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

päätteeksi katsoo, että jossain Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toteutetut väliaikaiset toimenpiteet ovat oikeutettuja, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on varmistettava, että vaatimustenvastaiseen painelaitteeseen sovelletaan asianmukaisia rajoitustoimenpiteitä painelaitteen poistamiseksi markkinoilta. Jos Euroopan komissio suojamettelyn yhteydessä katsoo, että Suomessa toteutetut väliaikaiset toimenpiteet eivät ole oikeutettuja, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on peruutettava toimenpiteet.

Jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto havaitsee 2 momentissa tarkoitetun arvioinnin yhteydessä, että kuljetettava painelaite aiheuttaa vaaraa ihmisen terveydelle tai turvallisuudelle taikka omaisuudelle, vaikka painelaite on vaatimusten mukainen, viraston on vaadittava talouden toimijaa korjaamaan puutteet, poistamaan painelaitteen markkinoilta tai järjestämään painelaitteen palautuksen siten, kuin kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä säädetään. Toimenpiteiden on kohdistuttava kaikkiin vastaaviin kuljetettaviin painelaitteisiin, jotka talouden toimija on saattanut Euroopan talousalueen markkinoille tai joita se käyttää alueella. Jos Euroopan komissio suojamettelyn yhteydessä katsoo, että Suomessa tässä momentissa toteutettavaksi vaaditut toimenpiteet eivät ole oikeutettuja, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on peruutettava toimenpiteiden toteuttamista koskeva vaatimus.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on tehtävä kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 30—32 artiklassa tarkoitetut ilmoitukset Euroopan komissiolle, muille Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille ja asianomaiselle ilmoitetulle laitokselle.

16 b §

Perusteettomasti kiinnitetty vaatimustenmukaisuusmerkintä

Jos 13 b §:n 3 momentissa tarkoitettu vaatimustenmukaisuusmerkintä on kiinnitetty perusteettomasti, kuljetettavan painelaitteen omistaja, haltija, valmistaja tai tämän Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle sijoittunut edustaja on velvollinen saat-

16 b §

Kuljetettavan painelaitteen muodollinen vaatimustenvastaisuus

Jos Turvallisuus- ja kemikaalivirasto havaitsee, että kuljetettavaan painelaitteeseen on perusteettomasti kiinnitetty 13 b §:n 4 momentissa tarkoitettu vaatimustenmukaisuusmerkintä tai sitä ei ole kiinnitetty, painelaitteen teknisiä asiakirjoja ei ole saatavissa tai niissä on puutteita taikka painelaite ei ole

tamaan kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuusmerkintää koskevien säännösten mukaiseksi.

Jos 1 momentissa säädettyä velvollisuutta ei noudateta, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on ryhdyttävä 16 a §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 1 ja 2 momentissa tarkoitetut velvollisuudet sovellettaviksi myös muihin pakkauksiin ja säiliöihin kuin kuljetettaviin painelaitteisiin sekä alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin.

vaatimusten mukainen, viraston on vaadittava asianomaista talouden toimijaa kohtuullisen määräajan kuluessa korjaamaan puutteet. Jos puutteita ei määräajassa korjata, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet kuljetettavan painelaitteen markkinoilla saataville asettamisen rajoittamiseksi tai kieltämiseksi taikka varmistettava, että kuljetettavan painelaitteen palautus markkinoillesaattajalle järjestetään tai painelaite poistetaan markkinoilta.

23 c §

Virkavastuu

Edellä 13 c §:n 1 momentissa tarkoitettuja tarkastuslaitostehtäviä suorittavaan sovelletaan kyseisissä tehtävissä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 13 d §:n 1 momentti ja 13 g §:n 1 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukainen tarkastuslaitoksen tunnustaminen on voimassa sellaisenaan tunnustamista koskevassa päätöksessä määrätyn ajan, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Ilmoitetun tai hyväksytyt laitoksen, joka on muutoin kuin esittämällä akkreditointipäätöksen osoittanut täyttävänsä kuljetettavien painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointeja ja uudelleen arviointeja suorittavalle tarkastuslaitokselle säädetty edellytykset, katsotaan täyttävän tarkastuslaitoksen tunnustamiselle 13 e §:ssä säädetty edellytykset 31 päivään joulukuuta 2011. Tällaisen ilmoitetun ja hyväksytyt laitoksen on kuitenkin ilmoitettava liikenne- ja viestintäministeriölle, jos se tämän lain tultua voimaan jatkaa edelleen toimintaansa. Tämä ilmoitus voidaan tehdä myös ennen tämän lain voimaantuloa. Ilmoituksen tekemisestä säädetään tarvittaessa tarkemmin liikenne- ja viestintäministeri-

ön asetuksella.

Ilmoitetun tai hyväksytyt laitoksen, jolla on ennen 1 päivää tammikuuta 2010 myönnetty ja edelleen voimassa oleva akkreditointi suorittaa kuljetettaviin painelaitteisiin liittyviä tarkastuslaitostehtäviä, katsotaan täyttävän tarkastuslaitokselle 13 e §:ssä säädetty edellytykset 31 päivään joulukuuta 2014. Tällaisen ilmoitetun laitoksen on tehtävä 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus liikenne- ja viestintäministeriölle, jos se tämän lain tultua voimaan jatkaa edelleen toimintaansa. Lisäksi tarkastuslaitoksen on toimitettava edellä tarkoitettu akkreditointipäätös liikenne- ja viestintäministeriölle.

Ilmoitetun tai hyväksytyt laitoksen, jolla on ennen tämän lain voimaantuloa sekä 1 päivänä tammikuuta 2010 tai tämän jälkeen myönnetty ja edelleen voimassa oleva akkreditointi suorittaa kuljetettaviin painelaitteisiin liittyviä tarkastuslaitostehtäviä, katsotaan täyttävän tarkastuslaitokselle 13 e §:ssä säädetty edellytykset, jos akkreditointi on myönnetty soveltaen EU:n akkreditointi- ja markkinavalvonta-asetusta. Tällaisen ilmoitetun laitoksen on tehtävä 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus liikenne- ja viestintäministeriölle, jos se tämän lain tultua voimaan jatkaa edelleen toimintaansa. Lisäksi tarkastuslaitoksen on toimitettava akkreditointipäätös liikenne- ja viestintäministeriölle.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien vaatimusten mukaisia pakkauksia ja säiliöitä saa edelleen käyttää, jos niille suoritetaan säädetty ja määrätty määräaikaiset ja ylimääräiset tarkastukset. Tämän lain voimaan tullessa käytössä olevien kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävien kuljetettavien painelaitteiden määräaikaistarkastusten suorittajasta säädetään tarvittaessa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.